

Annotatie commissie OZA 10 juli

Aan Wethouder Scholtes
Van 5.1, 2, e .1, 2, e @amsterdam.nl, 5.1, 2, e

Datum 10 juli 2024

Agendapunte
n • Kennisnemen van de raadsinformatiebrief ter afhandeling van motie 357.22 van 6 oktober 2022 van raadslid Wehkamp, Lust, Abdi, Bouhassani, Bentoumya, Von Gerhardt, Broersen en Ahmadi inzake Mensenrechtenscan 2023

Raadsinformatiebrief over de afdoening van de motie omtrent de mensenrechtenscan waarbij het beleid op de Wmo en de Wpg getoetst wordt aan het VN-Vrouwenverdrag.

Spreekpunten:

- U kunt uw dank voor de motie uitspreken;
- U kunt benadrukken dat de gemeente Amsterdam een stad voor iedereen wil zijn. Een stad voor iedereen zijn betekent echter ook kijken naar wat verschillende mensen en groepen nodig hebben en dat te bieden. Zo toont dit onderzoek aan dat onderscheid tussen mannen en vrouwen en non-binaire personen van belang kan zijn. Denk bijvoorbeeld ook aan de aflevering van Pointer waarin duidelijk werd dat vrouwen zich veel vaker dan mannen onveilig voelen in het openbaar vervoer en dat soms zelfs helemaal mijden. Op die manier wordt meer kansengelijkheid gecreëerd.
- U kunt daarbij aangeven dat het laten uitvoeren van de mensenrechtenscan op het gebied van zorg inzicht heeft geboden in blinde vlekken en dat u hier graag van leert door het toepassen van de concrete handvatten.
- U kunt aangeven dat u blij bent dat uit het onderzoek blijkt dat het beleid op het gebied van zorg grotendeels in lijn is met het VN-Vrouwenverdrag. U kunt daarbij aangeven dat u weet dat het nog niet overal goed gaat, dat er ruimte is voor verbetering en dat dit rapport dat ook laat zien. Maar dat u ook blij bent dat de gemeente op een aantal beleidsterreinen al goede stappen heeft gezet en dat u doorlopend in gesprek blijft om te kijken hoe de gemeente het nog beter kan doen.
- U kunt tot slot aangeven dat de handvatten en aanbevelingen relevant zijn voor verschillende domeinen, ook domeinen die buiten de verantwoordelijkheid van de gemeente vallen. U kunt aangeven dat u deze aanbevelingen onder de aandacht brengt bij collega's die hier concreet stappen op kunnen zetten.
 - o In het rapport staan namelijk aanbevelingen over het leveren van zorg met betrekking tot vrouwspecifieke aandoeningen, zoals menstruatie en hormoon-gerelateerde klachten. Deze medische zorg

valt niet binnen de (medische) zorgverantwoordelijkheid van de gemeente en kunt u dus niet overnemen.

- o Dit heeft betrekking op het eerste gedeelte van aanbeveling 4 in het hoofdstuk Gezondheidszorg: Zorg ervoor dat er voldoende aandacht is voor vrouwspecifieke aandoeningen, zoals menstruatie en hormoon-gerelateerde klachten en aandoeningen, ook in relatie tot preventie. Deze klachten kunnen verzuim en leed veroorzaken en een grote impact hebben op de gezondheid van vrouwen en meisjes. Dit geldt ook voor de preventie van vrouwspecifieke kankers. Er is wel een Rijkscampagne voor de hpv-prik (gratis voor mensen onder de 18)

(Bestuurlijke) achtergrond

- De eerste mensenrechtenscan ging over kinderrechten.
- Dit is de tweede mensenrechtenscan, waarvan de motie is ingediend op 6 oktober 2022. Doordat er niet één persoon voor dit dossier verantwoordelijk is, heeft het lang geduurd voordat de motie in uitvoering gebracht is. Vervolgens is het onderzoek zorgvuldig uitgevoerd.
- De commissie SED is ook uitgenodigd voor de commissie OZA; wethouders Meliani (Diversiteit en Antidiscriminatie), Groot Wassink (Maatschappelijke Opvang, Beschermd Wonen), Van Buren (Personeel & Organisatie) hebben de brief medeondertekend.
- In het verlengde van dit onderzoek heeft lid Wehkamp (D66) in december schriftelijke vragen gesteld over het beleid van de gemeente over vrouwspecifieke zorg, deze zijn met een brief in de dagmail van vrijdag 1 maart 2024 beantwoord. In de brief is opgenomen dat de verantwoordelijkheid van de Gemeente Amsterdam voor zorg en ondersteuning aan haar inwoners via de Wet maatschappelijke ondersteuning en Wet publieke gezondheid loopt. Daarnaast is opgenomen dat de gemeente geen verantwoordelijkheid heeft als het gaat om (medische) behandeling en/of zorg. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de uitvoerders van de zorgverzekeringswet en de wet langdurige zorg.
- **PM5.1, 2, e initiatiefvoorstel?**

Scope mensenrechtenscan

De aanleiding voor de motie op zorg waren berichten in de media over het feit dat gezondheidszorg vaak gebaseerd is op het mannenlichaam, waardoor vrouwen vaker in slechtere gezondheid verkeren dan mannen, en dat door rekening te houden met genderverschillen de zorg voor vrouwen én mannen verbetert. De indieners gaven daarbij aan dat “we discriminatie van vrouwen zoveel mogelijk moeten tegengaan en onderzoek doen naar genderdiscriminatie zorgt dat er beter beleid op gevoerd kan worden”.

Deze mensenrechtenscan is daarom gericht op het beleid en de taken van de gemeente binnen de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de Wet

publieke gezondheid (Wpg). Het gaat daarbij om de beleidsterreinen Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (HGKM), Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen (MOBW) en de Sociale Basis, met de daarbij horende uitvoeringspartners zoals de GGD, Centrum voor Seksuele Gezondheid, Veilig Thuis, Blijf Groep, Leger des Heils, HVO-Querido, Per Mens, Regenboog Groep, Wijkteams (Ouder- en Kindteam, Buurtteams), Centrum Seksueel Geweld. Daarnaast gaat het om het beleid dat de GGD opstelt en uitvoert in het kader van de Wpg. De scan toetst het beleid aan het VN-Vrouwenverdrag, in het Engels Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women (CEDAW). De landen die het VN-Vrouwenverdrag hebben ondertekend, committeren zich aan dit verdrag met als doel het uitbannen van alle vormen van discriminatie tegen vrouwen en meisjes.

Belangrijkste activiteiten en resultaten

Uit de mensenrechtenscan blijkt dat het zorg- en welzijnsbeleid van de gemeente grotendeels in lijn is met de verplichtingen en aanbevelingen uit het VN-Vrouwenverdrag.

Begrippen

- Gendersensitief/genderblind: *Gendersensitief beleid betekent dat beleidsmakers rekening houden met de verschillende rollen en eigenschappen die aan mannen en vrouwen worden toegeschreven in de samenleving. Dit erkent dat er tussen mannen en vrouwen verschillende wensen, behoeftes, belemmeringen en prioriteiten kunnen zijn. Dit is het tegenovergestelde van 'genderneutraal' beleid dat ervan uitgaat dat mannen en vrouwen gelijk zijn en tegen dezelfde uitdagingen in het leven aanlopen."*
- Genderinclusief: *genderinclusief werken heeft als doel dat het verder gaat dan binair geslacht, en dat het uitgangspunt is dat je niet ten onrechte mensen in hokjes stopt van man en vrouw. Het is dus een aanvulling op gendersensitief beleid. Om te voorkomen dat er impliciet mensen worden uitgesloten kiezen we er expliciet voor om geen genders te benoemen, daar waar het niet nodig is.*
- Gendermainstreaming: een structurele aanpak die van toepassing is op alle fases van de 'politieke cyclus' (voorbereiding, besluitvorming, toepassing, evaluatie). Het gaat hierbij om het maken van een vergelijkende analyse van de situatie van vrouwen en mannen, waarbij eventuele ongelijkheden tussen mannen en vrouwen in kaart worden gebracht en getracht wordt om deze te beperken of weg te werken.
- Intersectionaliteit: rekening houden met andere identiteitscategorieën en machtsstructuren naast gender, die gelijktijdig van invloed kunnen zijn. Zoals ras, etniciteit, religie of overtuiging, gezondheid, status, leeftijd, klasse, kaste en seksuele oriëntatie.
- Genderanalyse: het doen van een probleemanalyse (genderanalyse) voorafgaand aan het opstellen van beleid op basis van gender en/of sekse specifieke data.

Waar zetten we op in:

- We vinden het daarom passend om te kijken waar sommige van de aanbevelingen kunnen landen in domeinoverstijgend beleid, want (gender)gelijkheid is een opgave van en voor iedereen. Een voorbeeld van domeinoverstijgend beleid is de Bestuursopdracht Inclusie en Diversiteit. Daar komen onderwerpen zoals intersectionaliteit en de daarbij horende identiteitskenmerken aan bod.
- We starten met de ETHOS-telling voor dak- en thuislozen; dit is een nieuwe telling voor daklozen door de Hogeschool Utrecht en het Kansfonds waarbij dakloosheid de definitie 'gebrek aan volwaardige huisvesting' heeft. Daar vallen bijvoorbeeld ook kinderen, vrouwen, arbeidsmigranten, mensen zonder verblijfspapieren en economisch dakloze mensen onder, maar bijvoorbeeld ook mensen die bij bekenden op de bank slapen of mensen die dreigen dakloos te worden.
- Binnen de sociale basis en de Gebiedsgerichte Opgaven Sociaal (GOS) wordt op wettelijk noodzakelijke vlakken al informatie over gender opgehaald. Per gebied brengen we in kaart welke opgave voor welke groepen bewoners in welke gebieden, wijken of buurten prioriteit hebben. In de volgende GOS zullen we een meer intersectionele benadering toepassen, om het inclusieve karakter van de sociale basis te versterken.
- Vanuit de Bestuursopdracht Inclusie en Diversiteit zetten we campagnes, opleidingen en gesprekken binnen de organisaties in om bewustwording van diversiteit, discriminatie en uitsluiting te vergroten. Gender is binnen de Bestuursopdracht Inclusie en Diversiteit onderdeel van de bredere scope op Inclusie en Diversiteit.
- Daarnaast werken we vanuit de Bestuursopdracht Inclusie & Diversiteit aan een beleidstool die beleidsmakers ondersteunt om inclusief beleid te ontwikkelen. De tool draagt bij aan bewustwording onder beleidsmakers. Gendersensitiviteit is ook onderdeel van de scope. Daarnaast kan met het instrument getoetst worden of beleid in lijn is met wet- en regelgeving en mensenrechtenverdragen. Met als doel dat beleid inclusief is en geen discriminerende of uitsluitende elementen bevat.
- Binnen anti-LHBTIQ+-geweld en het programma Seksuele Intimidatie en Seksueel Geweld van het Actiecentrum Veiligheid en Zorg zullen we meer aandacht hebben voor diversiteit en inclusiviteit en de invloed van de programma's op verschillende genders.